

MRF 2021.196/2

EU-Domstolens dom af 2. september 2021, 4. afd., sag C-22/20, Kommissionen mod Sverige

Sverige dømt for i tre byområder ikke at have etableret den i byspildevandsdirektivet krævede rensning af spildevand og for ikke til Kommissionen at have fremsendt de i overensstemmelse med direktivet gennemførte kontrolmålinger af kvælstof i spildevand fra to byområder.

Efter byspildevandsdirektivet (91/271) art. 3 skal medlemsstaterne sikre, at alle byområder med en spildevandsudledning på over 15.000 personækvivalent har etableret den i direktivets artikel 4 krævede spildevandsrensning, som sikrer overholdelse af de i direktivet fastsatte udledningskrav. Medlemsstaterne skal endvidere efter art 15 gennemføre overvågning og kontrol med måling af spildevandsudledningerne indhold af de i direktivets bilag I fastsatte stoffer. Da Kommissionen fandt, at byspildevandsdirektivets ikke var overholdt i flere svenske byområder, indledte Kommissionen i 2010 en traktatbrudsprocedure mod Sverige. Dette endte i 2020 med sagsanlæg, hvor Kommissionen gjorde gældende, at Sverige i fem byområder ikke have gennemført spildevandsdirektivets krav til rensning, og at Sverige havde tilsidesat pligten til at oplyse Kommissionen om spildevandsmålinger i to byområder. Kommissionens overordnede begrundelse var, at kravene til rensning af spildevand i direktivets art. 4 var tilsidesat, hvis art. 15 om prøveudtagning var overtrådt, og at dette tillige indebar, at kravene om etablering af rensningsanlæg i art. 10 var overtrådt, da disse kontrolmålinger er betingelsen for, at det er muligt

at efterprøve om direktivets krav til rensning og anlæg er opfyldt. Den svenske regering afviste en sådan udlægning og fremlagde bl.a. prøver, der viste, at flere af de af Kommissionen udvalgte byområder overholdt direktivets krav. EU-Domstolen lagde til grund, at der skal sondres mellem de resultatforpligtelser, der påhviler medlemsstaterne efter art. 4 og 5 om, at udledninger fra rensningsanlæg opfylder kravene i bilag I(B), og medlemsstaternes løbende kontrolforpligtelse efter art. 15 for at sikre, at udledningerne over tid overholder kvalitetskravene. En overtrædelse af kontrolforpligtelsen medfører derfor ikke automatisk en overtrædelse af kravene til spildevandsrensning i art. 4 og 5. På baggrund af en nærmere efterprøvelse af bevisførelsen fandt EU-Domstolen herefter, at spildevandsdirektivets krav til rensning af spildevand var overtrådt i to byområder, mens Sverige blev frifundet for tre byområder. I forhold til påstanden om, at Sverige under den forudgående skriftveksling havde undladt at fremsende måleoplysninger om nedbringelse af kvælstofforurening til Kommissionen, men havde henvist til en rapport, fik Kommissionen medhold i, at Sverige havde tilsidesat loyalitetspligten i TEU art. 4(3).

Kommentar: Dommen har bl.a. interesse, fordi den ganske udførligt belyser byspildevandsdirektivets krav til kontrolmålinger, og hvordan dette efterprøves af EU-Domstolen. Om direktivet se også sag C-328/22, Kommissionen mod Slovenien (MRF 2023.198) og sag C-587/22, Kommissionen mod Ungarn (MRF 2023.200).

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

2. september 2021 *

»Traktatbrud – direktiv 91/271/EØF – artikel 4, 5, 10 og 15 – rensning af byspildevand – sekundær eller tilsvarende rensning af byspildevand fra byområder af en vis størrelse – mere vidtgående rensning af udledninger i følsomme områder – artikel 4, stk. 3, TEU – kontrol af data, som meddeles af medlemsstaterne – forpligtelse til loyalt samarbejde«

I sag C-22/20,

angående et traktatbrudssøgsmål i henhold til artikel 258 TEUF, anlagt den 17. januar 2020,

Europa-Kommissionen ved E. Manhaeve, C. Hermes, K. Simonsson og E. Ljung Rasmussen, som befuldmægtigede,

sagsøger,

mod

Kongeriget Sverige ved O. Simonsson, R. Shahsavan Eriksson, C. Meyer-Seitz, M. Salborn Hodgson, H. Shev og H. Eklinder, som befuldmægtigede,

sagsøgt,

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, M. Vilaras, og dommerne N. Piçarra, D. Šváby, S. Rodin (refererende dommer) og K. Jürimäe,

generaladvokat: J. Kokott,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 25. marts 2021,

afsagt følgende

* Processprog: svensk.

Dom

1 Europa-Kommissionen har med sin stævning nedlagt følgende påstande:

- Det fastslås, at Kongeriget Sverige har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 4, stk. 3, TEU, idet det ikke har meddelt Kommissionen de oplysninger, der er nødvendige for at kontrollere rigtigheden af det anførte om, at det byspildevand, som udledes fra rensningsanlæg i byområderne Habo og Töreboda, opfylder kravene i Rådets direktiv 91/271/EØF af 21. maj 1991 om rensning af byspildevand (EFT 1991, L 135, s. 40), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1137/2008 af 22. oktober 2008 (EUT 2008, L 311, s. 1) (herefter »direktiv 91/271«).
- Det fastslås, at Kongeriget Sverige har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til det nævnte direktivs artikel 4, sammenholdt med dette direktivs artikel 10 og 15, idet det ikke har sikret, at byspildevand fra byområderne Lycksele, Malå, Mockfjärd, Pajala, Robertsfors og Tänndalen før udledningen underkastes sekundær rensning eller en tilsvarende rensning i overensstemmelse med kravene i direktiv 91/271.
- Det fastslås, at Kongeriget Sverige har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til det nævnte direktivs artikel 5, sammenholdt med dette direktivs artikel 10 og 15, idet det ikke har sikret, at byspildevand fra byområderne Borås, Skoghäll, Habo og Töreboda før udledningen renses mere vidtgående end beskrevet i artikel 4 i direktiv 91/271 og opfylder direktivets krav.

Retsforskrifter

2 Artikel 1 i direktiv 91/271 har følgende ordlyd:

»Dette direktiv vedrører opsamling, rensning og udledning af byspildevand samt rensning og udledning af spildevand fra visse industrisektorer.

Formålet med direktivet er at beskytte miljøet mod negative påvirkninger fra ovennævnte spildevandsudledninger.«

3 Dette direktivs artikel 4 er affattet således:

»1. Medlemsstaterne skal sikre, at byspildevand, der tilledes kloaknet, før udledningen underkastes sekundær rensning eller en tilsvarende rensning efter følgende plan:

- senest den 31. december 2000 for så vidt angår samtlige udledninger fra byområder med over 15 000 [personækvivalenter (PE)]
- senest den 31. december 2005 for så vidt angår samtlige udledninger fra byområder med mellem 10 000 og 15 000 PE
- senest den 31. december 2005 for så vidt angår udledninger til ferskvand og flodmundinger fra byområder med mellem 2 000 og 10 000 PE.

[...]

2. Udledninger af byspildevand til vandrecipienter i højtliggende bjergområder (over 1 500 m over havoverfladen), hvor det på grund af lave temperaturer er vanskeligt at foretage en effektiv biologisk rensning, kan renses mindre vidtgående end foreskrevet i stk. 1, når det af indgående undersøgelser fremgår, at udledningerne ikke vil påvirke miljøet negativt.

3. De i stk. 1 og 2 omhandlede udledninger fra rensningsanlæg for byspildevand skal opfylde de relevante krav i bilag I, litra B. Kommissionen kan ændre disse krav. Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i dette direktiv, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 18, stk. 3.

4. Mængden udtrykt i PE skal beregnes på grundlag af den maksimale gennemsnitlige ugentlige mængde, der tilledes rensningsanlægget i løbet af året, bortset fra, hvad der skyldes usædvanlige omstændigheder som f.eks. kraftige regnskyl.«

4 Det nævnte direktivs artikel 5 fastsætter:

»1. Medlemsstaterne skal med henblik på anvendelsen af stk. 2 senest den 31. december 1993 kortlægge følsomme områder efter de kriterier, som er fastlagt i bilag II.

2. Medlemsstaterne sørger for, at byspildevand, der tilledes kloaknet, senest den 31. december 1998 renses mere vidtgående end beskrevet i artikel 4, før det udledes til følsomme områder, for så vidt angår alle udledninger fra byområder med over 10 000 PE.

3. De i stk. 2 omhandlede udledninger fra rensningsanlæg for byspildevand skal opfylde de relevante krav i bilag I, litra B. Kommissionen kan ændre disse krav. Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i dette direktiv, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 18, stk. 3.

4. Som alternativ behøver de krav til de enkelte anlæg, der er fastsat i stk. 2 og 3, ikke anvendes i følsomme områder, hvor det kan dokumenteres, at den procentvise nedbringelse af forurenende stoffer i den samlede mængde spildevand, der udledes til rensningsanlæg i det pågældende område, er mindst 75% for total phosphor og mindst 75% for total kvælstof.

5. Stk. 2, 3 og 4 gælder for udledninger fra rensningsanlæg for byspildevand, der ligger i følsomme områders relevante afstrømningsområder, og som bidrager til forureningen af disse områder.

I tilfælde, hvor ovennævnte afstrømningsområder helt eller delvis ligger i en anden medlemsstat, anvendes artikel 9.

6. Medlemsstaterne skal sikre, at kortlægningen af følsomme områder revideres mindst hvert fjerde år.

7. Medlemsstaterne skal sikre, at de områder, der kortlægges som følsomme efter en revision i henhold til stk. 6, opfylder ovennævnte krav inden syv år.

8. En medlemsstat behøver ikke at kortlægge følsomme områder i forbindelse med dette direktiv, hvis den foretager den rensning, der er fastsat i stk. 2, 3 og 4, i hele sit område.«

5 Samme direktivs artikel 10 har følgende ordlyd:

»Medlemsstaterne skal sikre, at de rensningsanlæg for byspildevand, der bygges for at efterkomme kravene i artikel 4, 5, 6 og 7, projekteres, opføres, drives og vedligeholdes således, at de har tilstrækkelig funktionsduelighed under alle normale lokale vejrforhold. Ved projekteringen af anlæggene skal der tages hensyn til sæsonbestemte svingninger i spildevandsmængden.«

6 Artikel 15 i direktiv 91/271 bestemmer:

»1. De ansvarlige myndigheder eller relevante organer skal overvåge

- udledninger fra rensningsanlæg for byspildevand for i overensstemmelse med kontrolprocedurerne i bilag I, litra D, at sikre, at kravene i bilag I, litra B, overholdes
- mængden og sammensætningen af det slam, der bortskaffes til overfladevand.

2. De ansvarlige myndigheder eller relevante organer skal føre kontrol med vandrecipienter, der modtager udledninger fra rensningsanlæg for byspildevand og direkte udledninger efter artikel 13, i tilfælde, hvor det kan forventes, at recipientmiljøet vil blive påvirket i væsentlig grad.

3. Ved udledning, som er undergivet bestemmelserne i artikel 6, og ved bortskaffelse af slam til overfladevand skal medlemsstaterne føre kontrol og foretage eventuelle andre relevante undersøgelser for at kontrollere, at udledningen eller bortskaffelsen ikke påvirker miljøet negativt.

4. Medlemsstaten skal opbevare de oplysninger, som de ansvarlige myndigheder eller relevante organer har indsamlet i henhold til stk. 1, 2 og 3, og stille dem til rådighed for Kommissionen inden seks måneder efter at være blevet anmodet herom.

5. Kommissionen kan udforme retningslinjerne for den i stk. 1, 2 og 3 omhandlede kontrol efter forskriftsproceduren i artikel 18, stk. 2.«

7 Litra B i bilag I til dette direktiv er affattet således:

»Udledning fra rensningsanlæg for byspildevand til vandrecipienter [...]

1. Rensningsanlæg skal projekteres eller ændres således, at der kan udtages repræsentative prøver af det tilledte spildevand og af det rensede spildevand, før det udledes til vandrecipienten.
2. Udledninger fra rensningsanlæg for byspildevand, der skal renses i henhold til direktivets artikel 4 og 5, skal opfylde de i tabel 1 anførte krav.
3. Udledninger fra rensningsanlæg for byspildevand til følsomme områder, som er udsat for eutrofiering, som kortlagt i henhold til bilag II, litra A, underlitra a), skal herudover opfylde de i tabel 2 i dette bilag anførte krav.
4. Der skal stilles strengere krav end de i tabel 1 og/eller 2 anførte, hvis det er nødvendigt for at sikre, at kravene i andre relevante direktiver til vandrecipienterne kan opfyldes.
5. Udledningsstederne for byspildevand skal i videst muligt omfang vælges således, at vandrecipienten påvirkes mindst muligt.«

8 Litra D i bilag I til det nævnte direktiv bestemmer:

»Referencemetoder til brug ved kontrol med og evaluering af resultater

1. Medlemsstaterne skal sikre, at der anvendes en kontrolmetode, som mindst svarer til de nedenfor beskrevne krav.

Alternative metoder til de i nr. 2, 3 og 4 nævnte kan anvendes, hvis det kan dokumenteres, at der opnås tilsvarende resultater.

Medlemsstaterne skal give Kommissionen alle relevante oplysninger om den anvendte metode. Hvis Kommissionen mener, at betingelserne i nr. 2, 3 og 4 ikke er opfyldt, forelægger den et passende forslag for Rådet.

2. Der indsamles flowproportionale eller tidsproportionale 24-timers prøver på samme veldefinerede sted ved rensningsanlæggets udløb og om nødvendigt ved indløbet for at kontrollere, at det udledte spildevand opfylder de i dette direktiv fastlagte krav.

Der skal gøres brug af afprøvet international laboratoriepraksis for at begrænse forringelsen af prøverne mest muligt i tidsrummet fra indsamlingen til gennemførelsen af analysen.

3. Det antal prøver, der mindst skal tages pr. år, fastsættes i forhold til rensningsanlæggets størrelse, og prøverne tages med regelmæssige mellemrum i årets løb efter følgende regler:

2 000 til 9 999 PE:	12 prøver i løbet af det første år; derefter 4 prøver om året, hvis det kan dokumenteres, at spildevandet i løbet af det første år opfylder bestemmelserne i dette direktiv; hvis en af de 4 prøver ikke opfylder kravene, skal der tages 12 prøver i det efterfølgende år.
10 000 til 49 999 PE:	12 prøver
50 000 PE og derover:	24 prøver.

4. Renset spildevand skal anses for at overholde de relevante parametre, hvis spildevandsprøverne viser, at vandet for hver relevant parameter isoleret betraget er i overensstemmelse med den relevante grænseværdi efter følgende retningslinjer:

a) For de parametre, der er anført i tabel 1 og i artikel 2, nr. 7, er det største tilladte antal prøver, der ikke opfylder kravene i tabel 1 og i artikel 2, nr. 7, udtrykt i koncentration og/eller i procentvis nedbringelse, angivet i tabel 3.

b) For de parametre i tabel 1, der er udtrykt i koncentration, må prøver, der ikke opfylder kravene, under normale driftsvilkår ikke afvige fra grænseværdierne med mere end 100%. For så vidt angår grænseværdierne for koncentrationer i forbindelse med suspenderet stof kan afvigelser på indtil 150% accepteres.

c) For de parametre, der er anført i tabel 2, skal det årlige gennemsnit for prøverne for hver enkelt parameter være i overensstemmelse med de relevante grænseværdier.

5. Ekstreme værdier for den pågældende vandkvalitet tages ikke i betragtning, når de skyldes usædvanlige omstændigheder som f.eks. kraftige regnskyl.«

9 Tabel 1-3 i bilag I til samme direktiv har følgende ordlyd:

»Tabel 1: Krav gældende for udledninger fra rensningsanlæg for byspildevand i henhold til direktivets artikel 4 og 5. Koncentrationen eller den procentvise nedbringelse skal anvendes.

Parametre	Koncentration	Mindste procentvise nedbringelse ⁽¹⁾	Referencemålemetode
Biokemisk iltforbrug (BOD5 ved 20°C) uden nitrifikation ⁽²⁾	25 mg/l O ₂	70 til 90 40 i relation til artikel 4, stk. 2	Homogeniseret, ufiltreret, udekanteret prøve. Måling af opløst ilt før og efter fem døgn inkubation ved 20°C ± 1°C i fuldstændigt mørke. Tilsætning af en nitrifikationsinhibitor
Kemisk iltforbrug (COD)	125 mg/l O ₂	75	Homogeniseret, ufiltreret, udekanteret prøve. Kaliumdikromatmetode
Suspenderet stof	35 mg/l ⁽³⁾ 35 i relation til artikel 4, stk. 2 (over 10 000 PE) 60 i relation til artikel 4, stk. 2 (mellem 2 000 og 10 000 PE)	90 ⁽³⁾ 90 i relation til artikel 4, stk. 2 (over 10 000 PE) 70 i relation til artikel 4, stk. 2 (mellem 2 000 og 10 000 PE)	– Filtrering af en repræsentativ prøve gennem en 0,45 µm filtermembran. Tørring ved 105°C og vejning. – Centrifugering af en repræsentativ prøve (i mindst 5 minutter med gennemsnitsacceleration på 2 800 til 3 200 g), tørring ved 105°C og vejning.

(1) Nedbringelse i forhold til mængden i det tilladte spildevand.

(2) Denne parameter kan erstattes af en anden parameter: total organisk kulstof i vandet (TOC) eller totalt iltforbrug (TOD), hvis der kan fastslås en sammenhæng mellem BOD5 og erstatningsparameteren.

(3) Dette krav er fakultativt.

Analyser af udledninger efter behandling i laguner skal udføres på grundlag af filtrerede prøver; koncentrationen af suspenderet stof i prøver af ufiltreret vand må dog ikke overstige 150 mg/l.

Tabel 2: Krav gældende for udledninger fra rensningsanlæg for byspildevand til følsomme områder, som er udsat for eutrofiering, som kortlagt i henhold til bilag II, litra A, underlitra a). Den ene eller begge parametre anvendes afhængigt af de lokale forhold. Koncentrationen eller den procentvise nedbringelse skal anvendes.

Parameter	Koncentration	Mindste procentvise nedbringelse ⁽¹⁾	Referencemålemetode
Total phosphor	2 mg/l (10 000-100 000 PE)	80	Molekylabsorptions-spektrofotometri
	1 mg/l (over 100 000 PE)		
Total kvælstof ⁽²⁾	15 mg/l (10 000-100 000 PE) ⁽³⁾	70-80	Molekylabsorptions-spektrofotometri
	10 mg/l (over 100 000 PE) ⁽³⁾		

(1) Nedbringelse i forhold til mængden i det tilledte spildevand.

(2) Total kvælstof betyder: summen af mængden af Kjeldahl-kvælstof (organisk kvælstof og ammoniak-kvælstof), nitrat-kvælstof og nitrit-kvælstof.

(3) Disse værdier er årlige gennemsnit i medfør af bilag I, litra D, nr. 4, underlitra c). Kravene med hensyn til kvælstof kan imidlertid kontrolleres på grundlag af dag gennemsnit, hvis det, i overensstemmelse med bilag I, litra D, nr. 1, kan dokumenteres, at der opnås et tilsvarende beskyttelsesniveau. I så fald må det daglige gennemsnit ikke overstige 20 mg/l totalkvælstof for samtlige prøver, når spildevandstemperaturen i den biologiske reaktion er på eller over 12°C. Temperaturkravet kan erstattes med en begrænsning af driftstiden, under hensyntagen til de regionale vejrforhold.

Tabel 3

Serier af prøver taget i et givet år	Største tilladte antal prøver, der ikke opfylder kravene
4-7	1
8-16	2
17-28	3
29-40	4
41-53	5
54-67	6
68-81	7
82-95	8
96-110	9
111-125	10
126-140	11
141-155	12
156-171	13
172-187	14
188-203	15
204-219	16
220-235	17

236-251	18
252-268	19
269-284	20
285-300	21
301-317	22
318-334	23
335-350	24
351-365	25«

Den administrative procedure

- 10 Den 29. januar 2010 fremsendte Kommissionen en åbningsskrivelse til Kongeriget Sverige, hvori den anmodede denne medlemsstat om at oplyse, om dets system til rensning af byspildevand var i overensstemmelse med direktiv 91/271.
- 11 Kommissionen var nærmere bestemt af den opfattelse, at den nævnte medlemsstat havde undladt at sikre, at spildevandet fra 13 byområder blev underkastet sekundær rensning eller en tilsvarende rensning i overensstemmelse med kravene i artikel 4, stk. 1 og 3, i direktiv 91/271. Denne institution var endvidere af den opfattelse, at samme medlemsstat havde undladt at sikre, at spildevandet fra tre byområder blev rensset mere vidtgående end beskrevet i dette direktivs artikel 4 i overensstemmelse med direktivets artikel 5, stk. 2 og 3.
- 12 Kongeriget Sverige besvarede åbningsskrivelsen ved skrivelser af 1. april og 4. november 2010.
- 13 Da Kommissionen ikke var tilfreds med medlemsstatens redegørelse, besluttede den den 25. september 2015 at tilsende denne medlemsstat en supplerende åbningsskrivelse, hvori den identificerede yderligere 11 byområder, som ikke rådede over et system til sekundær rensning eller et tilsvarende rensningssystem, og yderligere 26 byområder, for hvilke denne medlemsstat ikke havde sørget for at gennemføre en mere vidtgående rensning som omhandlet i artikel 5, stk. 2 og 3, i direktiv 91/271. Kommissionen opfordrede desuden Kongeriget Sverige til at give præciserende oplysninger vedrørende to byområder, med hensyn til hvilke denne institution var af den opfattelse, at Kongeriget Sverige havde tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 4, stk. 1 og 3, i direktiv 91/271.
- 14 Den 25. november 2015 besvarede Kongeriget Sverige den supplerende åbningsskrivelse.
- 15 Efter modtagelsen af den rapport, som Kongeriget Sverige udfærdigede i overensstemmelse med artikel 15 i direktiv 91/271 og fremsendte i 2016, konstaterede Kommissionen, at et endnu større antal byområder i denne medlemsstat ikke opfyldte kravene i dette direktiv.
- 16 Den 28. april 2017 fremsendte Kommissionen endnu en supplerende åbningsskrivelse til Kongeriget Sverige, hvori denne institution dels præciserede, at artikel 15 i direktiv 91/271 udgjorde et yderligere retsgrundlag for tilsidesættelsen af de forpligtelser, der påhviler denne medlemsstat i henhold til direktivet, dels nævnte de yderligere byområder, der på grundlag af den årlige rapport var blevet anset for ikke at opfylde kravene i direktiv 91/271.

- 17 Kongeriget Sverige besvarede den anden supplerende åbningsskrivelse ved skrivelser af 28. juni 2017 og 6. november 2018. Spørgsmålet om traktatbrud blev endvidere drøftet på møder i 2017 og 2018 mellem Kommissionen og de svenske myndigheder.
- 18 Den 8. november 2018 fremsendte Kommissionen en begrundet udtalelse til Kongeriget Sverige, hvori den foreholdt denne medlemsstat tilsidesættelsen af artikel 4 i direktiv 91/271, sammenholdt med dette direktivs artikel 10 og 15, for så vidt angår 12 byområder og tilsidesættelsen af dette direktivs artikel 5, sammenholdt med dets artikel 10 og 15, for så vidt angår ni byområder. Eftersom anlæggene i et af disse byområder ikke var i overensstemmelse med to af disse artikler, var der i alt tale om 20 berørte byområder. Kommissionen fandt endvidere, at Kongeriget Sverige ligeledes havde tilsidesat artikel 4, stk. 3, TEU for så vidt angår fire byområder, i hvilken forbindelse denne medlemsstat havde oplyst, at der naturligt forekom retention, uden dog at fremlægge oplysninger til støtte for de udsagn, der var indeholdt i besvarelsen af den anden supplerende åbningsskrivelse.
- 19 Kongeriget Sverige besvarede denne begrundede udtalelse ved skrivelser af 11. og 21. januar 2019.
- 20 Da Kommissionen ikke fandt dette svar tilfredsstillende, har den anlagt den foreliggende sag.

Om søgsmålet

- 21 Kommissionen har til støtte for søgsmålet i det væsentlige fremsat tre anbringender, der vedrører for det første tilsidesættelse af artikel 4 i direktiv 91/271, sammenholdt med dette direktivs artikel 10 og 15, for det andet tilsidesættelse af artikel 5 i direktiv 91/271, sammenholdt med det nævnte direktivs artikel 10 og 15, og for det tredje tilsidesættelse af artikel 4, stk. 3, TEU.

Det første klagepunkt om tilsidesættelse af de forpligtelser, der påhviler Kongeriget Sverige i henhold til artikel 4 i direktiv 91/271, sammenholdt med dette direktivs artikel 10 og 15

Parternes argumentation

- 22 Kommissionen er af den opfattelse, at der er sket tilsidesættelse af artikel 4 i direktiv 91/271, når der foreligger tilsidesættelse af dette direktivs artikel 15, som fastsætter, hvor mange prøver der skal udtages, og hvor ofte dette skal ske, idet det, hvis ikke denne sidstnævnte artikel er overholdt, ikke er muligt at kontrollere, om kravene i artikel 4 i direktiv 91/271 er opfyldt. Kommissionen er endvidere af den opfattelse, at overholdelsen af artikel 4 i direktiv 91/271, sammenholdt med dette direktivs artikel 15, udgør en betingelse for, at kravene i det nævnte direktivs artikel 10, som vedrører projektering, opførelse, drift og vedligeholdelse af rensningsanlæg, kan anses for opfyldt.
- 23 For det første har Kommissionen gjort gældende, at undtagelsen i artikel 4, stk. 2, i direktiv 91/271 udelukkende finder anvendelse, når fire kumulative betingelser, der ikke undersøges inden rammerne af den foreliggende sag, er opfyldt. For at et byområde kan være undtaget fra kravet om sekundær rensning af spildevand, skal der efter denne institutions opfattelse for det første være tale om byspildevand, der udledes i højtliggende bjergområder, som defineres som områder beliggende over 1 500 m over havoverfladen, for det andet skal det være vanskeligt at foretage en

effektiv biologisk rensning, for det tredje skal det være vanskeligt at foretage en effektiv biologisk rensning på grund af lave temperaturer, og for det fjerde skal det af omfattende undersøgelser fremgå, at udledningerne ikke vil påvirke miljøet negativt.

- 24 Kommissionen har for det andet gjort gældende, at det af artikel 4, stk. 3, i direktiv 91/271 fremgår, at udledninger af byspildevand fra byområder med over 2 000 PE skal opfylde de krav, der er fastsat i litra B i bilag I til dette direktiv. Litra B, nr. 2, i det nævnte bilag henviser til kravene i bilagets tabel 1, hvoraf det fremgår, at den maksimalt tilladte koncentration af biokemisk iltforbrug (herefter »BOD5«) er 25 mg/l, og at den mindste tilladte procentvise nedbringelse af BOD5 er 70% til 90%, eller 40%, hvis undtagelsen i det nævnte direktivs artikel 4, stk. 2, finder anvendelse. Denne institution har gjort gældende, at den maksimalt tilladte koncentration af kemisk iltforbrug (herefter »COD«) er 125 mg/l, og at den mindste procentvise nedbringelse af COD er 75%. De to parametre vedrørende disse værdier er alternative, således at hvert enkelt krav kan opfyldes ved at overholde grænseværdien for enten den maksimale koncentration eller den mindste procentvise nedbringelse.
- 25 Hvad for det tredje angår kravene til kontrol, som er omhandlet i artikel 15, stk. 1, i direktiv 91/271, sammenholdt med litra D i bilag I til dette direktiv, har Kommissionen anført, at det af litra D, nr. 3, andet led, i bilag I til dette direktiv fremgår, at der med regelmæssige mellemrum i løbet af et helt år skal tages mindst 12 prøver for en mængde svarende til mellem 10 000 og 49 999 PE og 24 prøver for en mængde svarende til 50 000 PE og derover. Hvis mængden er på mellem 2 000 og 9 999 PE, skal der i løbet af det første år udtages 12 prøver. Når kravene i direktiv 91/271 er opfyldt, er det således tilstrækkeligt efterfølgende at udtage fire prøver om året.
- 26 For det fjerde har Kommissionen anført, at det rensede spildevand i overensstemmelse med litra D, nr. 4, i bilag I til direktiv 91/271 antages at opfylde kravene for så vidt angår parametrene i tabel 1 i dette bilag, hvis antallet af prøver, der ikke opfylder kravene, udgør 1 for 4-7 prøver, 2 for 8-16 prøver, 3 for 17-28 prøver, 4 for 29-40 prøver og 5 for 41-53 prøver, således som det fremgår af tabel 3 i det nævnte bilag. For så vidt angår BOD5 og COD må disse udtrykt i koncentrationstværdier ikke afvige fra grænseværdierne med mere end 100%.
- 27 Kommissionen har gjort gældende, at Kongeriget Sverige på den dato, der var fastsat for at efterkomme den begrundede udtalelse, dvs. den 9. januar 2019, tilsidesatte artikel 4 i direktiv 91/271, sammenholdt med dette direktivs artikel 10 og 15, for så vidt angår seks byområder, nemlig byområderne Lycksele, Malå, Mockfjärd, Pajala, Robertsfors og Tännålen.
- 28 Hvad for det første angår byområdet Lycksele, hvis rensningsanlæg har en spildevandsrensningskapacitet på 14 000 PE, har Kommissionen gjort gældende, at Kongeriget Sverige i sin besvarelse af den begrundede udtalelse medgav, at det nævnte byområde hverken for BOD5 eller COD opfyldte kravene, men at det anførte, at de nævnte krav ville være opfyldt i slutningen af 2020. Kommissionen har gjort gældende, at der blev udtaget 24 prøver fra rensningsanlægget i Lycksele mellem den 7. november 2017 og den 6. november 2018, at koncentrationen af BOD5 oversteg grænseværdien på 25 mg/l i alle prøver, og at koncentrationen af COD oversteg grænseværdien på 125 mg/l i 10 prøver, idet det maksimalt tilladte antal prøver, der ikke opfylder kravene, er 4.
- 29 Hvad for det andet angår byområdet Malå, hvis rensningsanlæg har en spildevandsrensningskapacitet på 5 000 PE, har Kommissionen gjort gældende, at det af Kongeriget Sveriges besvarelse af den begrundede udtalelse fremgår, at det nævnte byområde hverken for så vidt angår BOD5 eller COD opfyldte kravene til de maksimale koncentrationstværdier. Kom-

missionen har anført, at der blev udtaget 25 prøver med henblik på at kontrollere koncentrationen af COD i vandudledningerne mellem den 9. november 2017 og den 7. november 2018, og at denne oversteg grænseværdien på 125 mg/l i 4 prøver, idet det maksimale tilladte antal prøver, der ikke opfylder kravene, var 3. Der blev desuden udtaget 13 prøver med henblik på at kontrollere den procentvise nedbringelse af COD mellem den 9. november 2017 og den 7. november 2018, og det fremgik heraf, at denne nedbringelse var lavere end den mindste procentvise nedbringelse, dvs. 70%, i tre tilfælde, idet det maksimalt tilladte antal prøver, der ikke opfylder kravene, var 2.

- 30 Hvad angår koncentrationen af BOD5 har Kommissionen anført, at denne blev målt 25 gange, og at den maksimale koncentration på 25 mg/l var overskredet i 19 prøver, idet det maksimalt tilladte antal prøver, der ikke opfylder kravene, er 3. Kommissionen har tilføjet, at 7 prøver afveg med mere end 100% fra grænseværdien. Kommissionen har i denne henseende bestridt Kongeriget Sveriges argument om, at det nævnte byområde er omfattet af undtagelsen i artikel 4, stk. 2, i direktiv 91/271, for så vidt som dette byområde ikke er beliggende mindst 1 500 m over havoverfladen.
- 31 Hvad for det tredje angår byområdet Mockfjärd, hvis rensningsanlæg har en spildevandsrensningskapacitet på 3 000 PE, har Kommissionen gjort gældende, at det af Kongeriget Sveriges besvarelse af den begrundede udtalelse fremgår, at der blev udtaget 19 prøver med henblik på at kontrollere koncentrationen af BOD5 i vandudledningerne og 17 prøver for så vidt angår koncentrationen af COD mellem den 11. januar og den 27. december 2018. Mellem den 17. maj og den 17. oktober 2018 blev der imidlertid ikke udtaget prøver. Da det i litra D, nr. 3, i bilag I til direktiv 91/271 kræves, at prøverne skal udtages med regelmæssige mellemrum i løbet af et helt år, er det Kommissionens opfattelse, at hverken kravene til kontrol eller til maksimale koncentrationsværdier for BOD5 og COD blev overholdt i forbindelse med disse udledninger, idet der ikke blev foretaget en sådan udtagning af prøver i en periode på fem måneder.
- 32 Hvad for det fjerde angår byområdet Pajala, hvis rensningsanlæg har en spildevandsrensningskapacitet på 2 400 PE, har Kommissionen gjort gældende, at det af Kongeriget Sveriges besvarelse af den begrundede udtalelse fremgår, at der blev udtaget 29 prøver mellem den 16. november 2017 og den 1. november 2018. Hvad angår koncentrationen af COD oversteg denne 125 mg/l i 11 prøver, idet det maksimalt tilladte antal prøver, der ikke opfylder kravene, er 4.
- 33 For så vidt angår koncentrationen af BOD5 har Kommissionen anført, at 20 prøver oversteg den maksimale koncentration på 25 mg/l, idet det maksimalt tilladte antal prøver, der ikke opfylder kravene, er 4. 9 prøver afveg desuden med mere end 100% af grænseværdien. Denne institution har endvidere tilføjet, at nedbringelsen af BOD5 i vandudledningerne blev målt 25 gange, og at 12 prøver indeholdt et resultat, der var lavere end den mindste procentvise nedbringelse på 70%, idet det maksimalt tilladte antal prøver, der ikke opfylder kravene, er 3. Kommissionen har i denne henseende bestridt Kongeriget Sveriges argument om, at det nævnte byområde er omfattet af undtagelsen i artikel 4, stk. 2, i direktiv 91/271, for så vidt som dette byområde ikke er beliggende mindst 1 500 m over havoverfladen.
- 34 Hvad for det femte angår byområdet Robertsfors, hvis rensningsanlæg har en spildevandsrensningskapacitet på 2 800 PE, har Kommissionen gjort gældende, at det af Kongeriget Sveriges besvarelse af den begrundede udtalelse fremgår, at det nævnte byområde havde oplevet visse vanskeligheder i 2018, men at det siden den 23. oktober 2018 har opfyldt kravene i direktiv 91/271. Kommissionen har anført, at det af den nævnte besvarelse fremgår, at der blev udtaget 30 prøver med henblik på kontrol af parametrene vedrørende BOD5 mellem den

20. december 2017 og den 12. december 2018. Der blev udtaget 21 prøver, og nedbringelsen af BOD5 var lavere end grænseværdien på 70% i syv tilfælde i 2018, idet det maksimalt tilladte antal prøver, der ikke opfylder kravene, er 3. Koncentrationen af BOD5 oversteg desuden grænseværdien på 25 mg/l i 20 tilfælde, idet det maksimalt tilladte antal prøver, der ikke opfylder kravene, er 4, og i otte tilfælde var grænseværdien oversteget med mere end 100%. Kommissionen har i denne henseende bestridt Kongeriget Sveriges argument om, at det nævnte byområde er omfattet af undtagelsen i artikel 4, stk. 2, i direktiv 91/271, for så vidt som dette byområde ikke er beliggende mindst 1 500 m over havoverfladen.

- 35 Hvad for det sjette angår byområdet Tännaldalen, hvis rensningsanlæg har en spildevandsrensningskapacitet på 6 000 PE, har Kommissionen gjort gældende, at det af Kongeriget Sveriges besvarelse af den begrundede udtalelse fremgår, at der blev udtaget 35 prøver med henblik på at kontrollere parametrene vedrørende BOD5 mellem den 3. januar og den 12. december 2018, men at der ikke foreligger oplysninger om den procentvise nedbringelse, idet samtlige disse prøver vedrørte koncentrationen af BOD5 i spildevandet. Kommissionen har tilføjet, at koncentrationen af BOD5 oversteg grænseværdien på 25 mg/l i 6 prøver, idet det maksimalt tilladte antal prøver, der ikke opfylder kravene, er 4, og at 1 prøve oversteg den maksimale koncentration med mere end 100%.
- 36 Kommissionen er af den opfattelse, at det af Kongeriget Sverige anførte argument modsiges af en skrivelse af 20. december 2018 fra Härjedalen kommune, som byområdet Tännaldalen er en del af, for så vidt som det af denne skrivelse fremgår, at kontrollen vedrørende 2018 viste, at det krav, der gjaldt for udledning med hensyn til BOD5, ikke kunne overholdes.
- 37 Kongeriget Sverige har gjort gældende, at Kommissionens opfattelse, hvorefter der er sket tilsidesættelse af artikel 4 i direktiv 91/271, når der foreligger tilsidesættelse af dette direktivs artikel 15, ikke kan tiltrædes, for så vidt som litra B og D i bilag I til direktiv 91/271 alene indeholder kortfattede oplysninger om opførelsen af rensningsanlæg og om prøveudtagning og ikke specifikke kriterier.
- 38 Kongeriget Sverige har således anført, at det af Domstolens praksis fremgår, at en enkelt prøve, der opfylder kravene i litra B i bilag I til direktiv 91/271, er tilstrækkelig til at bevise, at den pågældende medlemsstat har opfyldt de forpligtelser, der følger af dette direktivs artikel 4. Kongeriget Sverige er af den opfattelse, at Kommissionens argument om, at en medlemsstat skal bevise, at der er udtaget prøver, som opfylder kravene, over en periode på 12 måneder, for at kravene med hensyn til udledninger i artikel 4 i direktiv 91/271, sammenholdt med dets artikel 15, kan anses for opfyldt, ikke kan tiltrædes.
- 39 Kongeriget Sverige har anført, at en sådan fortolkning ville forhindre opfyldelsen af formålet med den administrative procedure, for så vidt som Kommissionen bl.a. giver den berørte medlemsstat en frist, der normalt er på to måneder, til at efterkomme den begrundede udtalelse. Hvis medlemsstaten skal bevise, at den har udtaget prøver, der opfylder kravene, over en periode på 12 måneder, vil det være umuligt for den at efterkomme en sådan anmodning.
- 40 Kongeriget Sverige er af den opfattelse, at Kommissionen har foretaget en urigtig læsning af artikel 4, stk. 2, i direktiv 91/271, for så vidt som den nævnte undtagelse efter denne institutions opfattelse kun finder anvendelse på de områder, der er beliggende over 1 500 m over havoverfladen. Denne medlemsstat er af den opfattelse, at den afgørende faktor, som gør det

muligt at anvende undtagelsen i denne bestemmelse, er de lave temperaturer, der gør det vanskeligt at anvende en effektiv rensning, således som det udtrykkeligt fremgår af ordlyden af artikel 4, stk. 2, i direktiv 91/271.

- 41 Hvad for det første angår byområdet Lycksele har Kongeriget Sverige, selv om det ikke har bestridt, at de konstaterede værdier for koncentrationen af BOD5 og COD i rensningsanlægget i dette byområde ikke opfylder kravene i direktiv 91/271, præciseret, at der er igangsat arbejder for at afhjælpe denne situation, og at det er forventningen, at kravene i dette direktiv vil være opfyldt senest i slutningen af 2020 eller i begyndelsen af 2021.
- 42 Hvad for det andet angår byområdet Malå har Kongeriget Sverige ikke bestridt, at kravene i direktiv 91/271 ikke er opfyldt i dette byområde, for så vidt angår de koncentrationsværdier for COD, der er fastsat i direktiv 91/271. Hvad angår koncentrationsværdierne for BOD5 er Kongeriget Sverige derimod af den opfattelse, at dette byområde skal anses for omfattet af undtagelsen i dette direktivs artikel 4, stk. 2, som følge af de lave temperaturer, der er kendetegnende for det nævnte byområde. Under alle omstændigheder har denne medlemsstat anført, at det var forventningen, at rensningsanlægget i Malå senest i foråret 2021 ville opfylde kravene i artikel 4 i direktiv 91/271.
- 43 Hvad for det tredje angår byområdet Mockfjärd har Kongeriget Sverige gjort gældende, at det af resultaterne af den kontrol af koncentrationsværdien for BOD5, der blev foretaget mellem den 11. januar og den 27. december 2018, og den kontrol, der blev foretaget af koncentrationsværdierne for COD mellem den 19. december 2017 og den 6. december 2018, fremgår, at det nævnte byområde opfyldte kravene i direktiv 91/271. Denne medlemsstat har anført, at 3 ud af 19 prøver for så vidt angår BOD5 indeholdt en koncentration, som oversteg 25 mg/l O₂, hvilket ligger inden for det tilladte antal prøver, der ikke opfylder kravene. Hvad angår kravene til koncentrationen af COD opfyldte alle prøverne, bortset fra en enkelt, desuden kravene, idet den konstaterede koncentration var lavere end 125 mg/l O₂.
- 44 Der blev desuden ikke udtaget prøver mellem den 17. maj og den 17. oktober 2018 som følge af, at rensningsanlægget var under ombygning. Kongeriget Sverige er af den opfattelse, at der kun skulle udtages 4 prøver i dette byområde i 2018 for at opfylde kravene i direktiv 91/271, eftersom kontrolresultaterne på grundlag af de prøver, der blev udtaget i 2017, viste, at rensningsanlægget opfyldte kravene i dette direktiv for så vidt angår såvel BOD5 som COD.
- 45 Hvad for det fjerde angår byområdet Pajala har Kongeriget Sverige ikke bestridt, at rensningsanlægget i dette byområde ikke opfylder kravene i direktiv 91/271 med hensyn til de tilladte værdier for COD, men at det opfylder kravene med hensyn til BOD5. I denne henseende bør undtagelsen i artikel 4, stk. 2, i direktiv 91/271 finde anvendelse som følge af de lave temperaturer og henset til den omstændighed, at det af den eksisterende dokumentation fremgår, at udledningerne fra rensningsanlægget i Pajala er relativt beskedne og ikke påvirker miljøet negativt. Under alle omstændigheder har Kongeriget Sverige anført, at der i dette byområde vil blive opført et nyt rensningsanlæg, og at det er forventningen, at dette anlæg senest i foråret eller sommeren 2022 vil opfylde kravene i dette direktivs artikel 4, stk. 1.
- 46 Hvad for det femte angår byområdet Robertsfors er Kongeriget Sverige af den opfattelse, at dette byområde opfylder kravene i direktiv 91/271 med hensyn til de maksimale koncentrationsværdier for BOD5, idet den undtagelse, der er fastsat i dette direktivs artikel 4, stk. 2, finder anvendelse på dette byområde. Denne medlemsstat har desuden gjort gældende, at rensningsanlægget i Robertsfors i 2018 oplevede flere driftsforstyrrelser, som er blevet afhjulpet. Det fremgår af de

resultater, der er indsamlet mellem den 20. december 2017 og den 12. december 2018, at dette rensningsanlæg siden den 23. oktober 2018 har opfyldt kravene i artikel 4 i direktiv 91/271 med hensyn til koncentrationen af BOD5, for så vidt som alle de 6 prøver, der er udtaget efter denne dato, har vist en procentvis nedbringelse heraf på mere end 70.

- 47 Hvad for det sjette og sidste angår byområdet Tännaldalen har Kongeriget Sverige gjort gældende, at udledningerne fra rensningsanlægget i Tännaldalen i perioden fra den 3. januar til den 12. december 2018 oversteg de maksimale koncentrationsværdier for BOD5 frem til den 18. april 2018. Samtlige de prøver, der er udtaget efter den 16. maj 2018, gjorde det imidlertid muligt at fastslå, at det udledte spildevand havde værdier, der var lavere end den maksimale koncentrationsgrænseværdi på 25 mg/l O₂. Kongeriget Sverige er af den opfattelse, at eftersom samtlige de prøver, der blev udtaget mellem den 16. maj 2018 og den 15. maj 2019, har vist værdier, som er lavere end den maksimalt tilladte koncentration på 25mg/l O₂, er kravene i direktiv 91/271 opfyldt i det nævnte byområde.

Domstolens bemærkninger

– Indledende bemærkninger

- 48 For det første bemærkes, at det af artikel 4 i direktiv 91/271 fremgår, at medlemsstaterne skal sikre, at byspildevand, der tilledes kloaknet, før udledningen underkastes sekundær rensning eller en tilsvarende rensning. Det fremgår endvidere af dette direktivs artikel 5, stk. 2 og 3, at medlemsstaterne sørger for, at byspildevand, der tilledes kloaknet, renses mere vidtgående end beskrevet i det nævnte direktivs artikel 4, før det udledes til følsomme områder. I begge tilfælde skal udledningerne opfylde kravene i litra B i bilag I til samme direktiv.
- 49 For det andet har Domstolen fastslået, at hvis en medlemsstat er i stand til at fremlægge en prøve, der opfylder kravene i litra B i bilag I til direktiv 91/271, skal de forpligtelser, der følger af sidstnævntes artikel 4, anses for at være overholdt, idet denne artikel ikke bestemmer, at der skal foretages prøveudtagninger, således som det fremgår af litra D i bilag I til dette direktiv i løbet af et helt år. Der er intet grundlag for at antage, at det skulle forholde sig anderledes med hensyn til overholdelsen af de forpligtelser, der følger af artikel 5 i direktiv 91/271, som heller ikke indeholder en henvisning til bestemmelserne i litra D i bilag I til direktiv 91/271 (dom af 10.3.2016, Kommissionen mod Spanien, C-38/15, ikke trykt i Sml., EU:C:2016:156, præmis 24).
- 50 For det tredje skal der sondres mellem de resultatforpligtelser, der påhviler medlemsstaterne i henhold til artikel 4 og 5 i direktiv 91/271, med henblik på at sikre, at udledninger fra rensningsanlæg for byspildevand opfylder kravene i litra B i bilag I til dette direktiv, og den løbende forpligtelse, som de er underlagt i henhold til det nævnte direktivs artikel 15, med henblik på at sikre, at disse udledninger over tid overholder de kvalitetskrav, som skal være opfyldt fra rensningsanlæggets idriftsættelse (dom af 10.3.2016, Kommissionen mod Spanien, C-38/15, ikke trykt i Sml., EU:C:2016:156, præmis 25).
- 51 Det følger heraf, at artikel 15 i direktiv 91/271 har en selvstændig rækkevidde og et andet formål end dette direktivs artikel 4 og 5. En eventuel tilsidesættelse af de kontrolforpligtelser, der følger af denne artikel 15, indebærer derfor ikke automatisk tilsidesættelse af de krav, der er fastsat i nævnte artikel 4 og 5.

- 52 Kommissionens argument om, at der er sket tilsidesættelse af artikel 4 og 5 i direktiv 91/271, når der foreligger tilsidesættelse af dette direktivs artikel 15, kan derfor ikke tages til følge.
- 53 Hvad angår fortolkningen af artikel 4, stk. 2, i direktiv 91/271 er anvendelsesområdet for denne bestemmelse, således som generaladvokaten har anført i punkt 32 i forslaget til afgørelse, desuden entydigt begrænset til klart afgrænsede højtliggende bjergområder over 1 500 m over havoverfladen. Den fortolkning, som Kongeriget Sverige har anlagt af denne bestemmelse, således som nævnt i denne doms præmis 40, fører derfor til en fortolkning *contra legem* af denne bestemmelse, hvilket indebærer, at den ikke kan tages til følge (jf. i denne retning dom af 1.10. 2020, *Entoma*, C-526/19, EU:C:2020:769, præmis 43).
- 54 Det af Kongeriget Sverige anførte argument om anvendelsen af undtagelsen i artikel 4, stk. 2, i direktiv 91/271 skal følgelig forkastes.
- 55 Det er i lyset af disse bemærkninger, at det skal vurderes, om der foreligger traktatbrud for så vidt angår de byområder, der er genstand for den foreliggende sag.

– *Byområderne Malå, Pajala og Lycksele*

- 56 Hvad angår byområderne Malå, Pajala og Lycksele bemærkes, at parterne er enige om, at koncentrationsværdierne for COD er højere end det tilladte i henhold til artikel 4, stk. 3, og litra B i bilag I til direktiv 91/271. For så vidt angår det sidstnævnte byområde er parterne ligeledes enige om, at koncentrationen af BOD5 er højere end den, der er tilladt i henhold til disse bestemmelser.
- 57 Kongeriget Sverige har som begrundelse for det traktatbrud, som det er blevet foreholdt, for så vidt angår byområdet Lycksele gjort gældende, at kravene med hensyn til koncentrationerne af COD og BOD5 vil være opfyldt i slutningen af 2020. Hvad angår koncentrationen af BOD5 i byområderne Malå og Pajala har Kongeriget Sverige uden at bestride, at koncentrationerne af BOD5 overstiger de tilladte koncentrationer i henhold til artikel 4, stk. 3, i og litra B i bilag I til direktiv 91/271, imidlertid påberåbt sig den undtagelse, der er fastsat i dette direktivs artikel 4, stk. 2.
- 58 I denne henseende bemærkes for det første, at da spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger et traktatbrud, skal vurderes på baggrund af forholdene i den berørte medlemsstat, som de var ved udløbet af fristen i den begrundede udtalelse, kan ændringer af forholdene i tiden derefter ikke tages i betragtning af Domstolen (dom af 5.3.2020, *Kommissionen mod Cypern (Opsamling og rensning af byspildevand)*, C-248/19, ikke trykt i Sml., EU:C:2020:171, præmis 22 og den deri nævnte retspraksis).
- 59 Eftersom den i den begrundede udtalelse fastsatte frist var den 8. januar 2019, kan der i det foreliggende tilfælde ikke tages hensyn til, om kravene i direktiv 91/271 er blevet opfyldt efter denne dato.
- 60 For det andet kan denne medlemsstat, således som det fremgår af denne doms præmis 53 og 54, ikke med føje påberåbe sig den undtagelse, der er fastsat i artikel 4, stk. 2, i direktiv 91/271, og det skal derfor fastslås, at der er sket tilsidesættelse af de forpligtelser, der er nævnt i artikel 4 i direktiv 91/271.

- 61 Hvad angår den forpligtelse, der er fastsat i dette direktivs artikel 10, hvorefter rensningsanlæg skal projekteres, opføres, drives og vedligeholdes således, at de har tilstrækkelig funktionsduelighed under alle normale lokale vejrforhold, forudsætter overholdelsen af denne forpligtelse desuden bl.a., at de krav, der er fastsat i dette direktivs artikel 4, er opfyldt (dom af 5.3.2020, Kommissionen mod Cypern (Opsamling og rensning af byspildevand), C-248/19, ikke trykt i Sml., EU:C:2020:171, præmis 37 og den deri nævnte retspraksis).
- 62 Den nævnte forpligtelse kan derfor ikke anses for at være overholdt i de byområder, hvor forpligtelsen til at underkaste alt byspildevand sekundær rensning eller en tilsvarende rensning, således som det er fastsat i artikel 4 i direktiv 91/271, ikke er overholdt (dom af 5.3.2020, Kommissionen mod Cypern (Opsamling og rensning af byspildevand), C-248/19, ikke trykt i Sml., EU:C:2020:171, præmis 38 og den deri nævnte retspraksis).
- 63 Under disse omstændigheder skal det fastslås, at Kongeriget Sverige har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 4 i direktiv 91/271, sammenholdt med dette direktivs artikel 10, idet det ikke har sikret, at spildevand fra byområderne Lycksele, Malå og Pajala før udledningen underkastes sekundær rensning eller en tilsvarende rensning.

– *Byområdet Mockfjärd*

- 64 Hvad angår byområdet Mockfjärd bemærkes, at Kommissionen er af den opfattelse, at Kongeriget Sverige har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 4 i direktiv 91/271, sammenholdt med dette direktivs artikel 10 og 15, idet der ikke blev udtaget prøver mellem den 16. maj og den 18. oktober 2018 i overensstemmelse med litra D, nr. 3, i bilag I til direktiv 91/271.
- 65 Hvad angår koncentrationen af BOD5 har Kommissionen ikke bestridt, at kun 3 af de 19 prøver, der blev udtaget mellem den 11. januar og den 27. december 2018, havde en højere koncentration end den, der er tilladt i henhold til direktiv 91/271. Hvad angår koncentrationen af COD har Kommissionen endvidere heller ikke bestridt, at alle de prøver, der blev udtaget mellem den 19. december 2017 og den 6. december 2018, bortset fra en enkelt, opfyldte kravene i tabel 3 i bilag I til direktiv 91/271, hvorefter der ud af en årlig udtagning af 17-28 prøver maksimalt må forekomme 3 prøver, som ikke opfylder kravene.
- 66 Det skal derfor lægges til grund, at Kommissionen søger at godtgøre, at der foreligger tilsidesættelse af det nævnte direktivs artikel 4, alene af den grund, at der ikke med regelmæssige mellemrum blev udtaget prøver i overensstemmelse med dette direktivs artikel 15, sammenholdt med litra D, nr. 3, i bilag I hertil.
- 67 For det første er Kommissionens argument om, at tilsidesættelse af artikel 15 i direktiv 91/271 automatisk medfører tilsidesættelse af dette direktivs artikel 4, imidlertid blevet forkastet i denne doms præmis 51.
- 68 For det andet bemærkes, således som det fremgår af denne doms præmis 49, at når en medlemsstat er i stand til at fremlægge en prøve, der opfylder kravene i litra B i bilag I til direktiv 91/271, skal de forpligtelser, der følger af dette direktivs artikel 4, anses for at være overholdt, idet denne artikel ikke kræver, at der skal udtages prøver i løbet af et helt år, således som det er fastsat i litra D i bilag I til dette direktiv.
- 69 Under disse omstændigheder skal Kommissionens søgsmål forkastes for så vidt angår byområdet Mockfjärd.

– *Byområdet Robertsfors*

- 70 Hvad angår byområdet Robertsfors bemærkes, at Kongeriget Sverige ikke har bestridt, at rensningsanlægget i det nævnte byområde i 2018 oplevede flere driftsforstyrrelser, som blev afhjulpet. Det bemærkes endvidere, at Kommissionen ikke har bestridt, at de 6 prøver, der blev udtaget efter den 23. oktober 2018 for at kontrollere koncentrationen af BOD5, alle viste en nedbringelse på mindst 70%, hvilket var i overensstemmelse med kravene i artikel 4 i direktiv 91/271.
- 71 Indledningsvis skal Kongeriget Sveriges argument om anvendelsen af den undtagelse, der er fastsat i artikel 4, stk. 2, i direktiv 91/271, forkastes, således som det fremgår af denne doms præmis 53 og 54.
- 72 Kommissionens argument om, at tilsidesættelse af artikel 15 i direktiv 91/271 automatisk medfører tilsidesættelse af dette direktivs artikel 4, er desuden blevet forkastet i denne doms præmis 51.
- 73 Det bemærkes endvidere, således som det fremgår af denne doms præmis 48-52, at artikel 4 i direktiv 91/271 ikke indeholder en henvisning til litra D i bilag I hertil, hvilket indebærer, at eftersom Kongeriget Sverige er i stand til at fremlægge en prøve, der opfylder kravene i litra B i bilag I til dette direktiv vedrørende den periode, der er omfattet af den foreliggende sag, skal de forpligtelser, der følger af dette sidstnævnte direktivs artikel 4, anses for at være overholdt.
- 74 I det foreliggende tilfælde har parterne ikke bestridt, at samtlige de 6 prøver, der blev udtaget siden den 23. oktober 2018 for at kontrollere koncentrationen af BOD5, var i overensstemmelse med kravene i direktiv 91/271.
- 75 Kommissionens søgsmål skal derfor forkastes for så vidt angår byområdet Robertsfors.

– *Byområdet Tännålen*

- 76 Hvad angår byområdet Tännålen har parterne ikke bestridt, at der blev udtaget 35 prøver med henblik på at kontrollere koncentrationen af BOD5 mellem den 3. januar og den 12. december 2018, og at 6 af disse prøver oversteg den i henhold til direktiv 91/271 tilladte koncentration, hvilket indebærer, at rensningsanlægget i dette byområde ikke opfyldte kravene i dette direktiv frem til den 18. april 2018.
- 77 Kongeriget Sverige har anført, at alle de prøver, der blev udtaget mellem den 16. maj 2018 og den 15. maj 2019, gjorde det muligt at konstatere, at det udledte spildevand havde værdier, der var lavere end den maksimale koncentrationsgrænseværdi.
- 78 I denne henseende bemærkes, som anført i denne doms præmis 58 og 59, at eftersom den i den begrundede udtalelse fastsatte frist var den 8. januar 2019, kan der ikke tages hensyn til, om kravene i direktiv 91/271 er blevet opfyldt efter denne dato.
- 79 Kommissionens argument om, at tilsidesættelse af artikel 15 i direktiv 91/271 automatisk medfører tilsidesættelse af dette direktivs artikel 4, er imidlertid blevet forkastet i denne doms præmis 51.

- 80 Således som det fremgår af denne doms præmis 48-52, indeholder artikel 4 i direktiv 91/271 desuden ikke en henvisning til litra D i bilag I hertil, hvilket indebærer, at eftersom Kongeriget Sverige er i stand til at fremlægge en prøve, der opfylder kravene i litra B i bilag I til dette direktiv, vedrørende den periode, som er genstand for den foreliggende sag, skal de forpligtelser, der påhviler denne medlemsstat i henhold til det nævnte direktivs artikel 4, anses for at være overholdt.
- 81 I det foreliggende tilfælde var samtlige de prøver, der blev indsamlet mellem den 16. maj 2018 og den 8. januar 2019, i overensstemmelse med kravene i direktiv 91/271.
- 82 Det følger heraf, at Kommissionens søgsmål skal forkastes for så vidt angår byområdet Tännalden.

Det andet klagepunkt om tilsidesættelse af de forpligtelser, der påhviler Kongeriget Sverige i henhold til artikel 5 i direktiv 91/271, sammenholdt med dette direktivs artikel 10 og 15

Parternes argumentation

- 83 Kommissionen er af den opfattelse, at der er sket tilsidesættelse af artikel 5 i direktiv 91/271, når der foreligger tilsidesættelse af dette direktivs artikel 15, som fastsætter, hvor mange prøver der skal udtages, og hvor ofte dette skal ske, idet det, hvis ikke denne sidstnævnte artikel er overholdt, ikke er muligt at kontrollere, om kravene i artikel 5 i direktiv 91/271 er opfyldt. Kommissionen er endvidere af den opfattelse, at overholdelsen af denne sidstnævnte bestemmelse, sammenholdt med dette direktivs artikel 15, udgør en betingelse for, at kravene i det nævnte direktivs artikel 10, som vedrører projektering, opførelse, drift og vedligeholdelse af rensningsanlæg, kan anses for at være opfyldt.
- 84 Kommissionen har anført, at det af artikel 5, stk. 2, i direktiv 91/271 fremgår, at alle udledninger af byspildevand fra byområder med over 10 000 PE, skal renses mere vidtgående end beskrevet i dette direktivs artikel 4. Det fremgår af det nævnte direktivs artikel 5, stk. 3, at sådanne udledninger skal opfylde de relevante krav i litra B i bilag I til direktivet, som henviser til tabel 1 og 2 i dette bilag.
- 85 Kommissionen har anført, at de to kriterier, der finder anvendelse alternativt, vedrører kvælstof i spildevandet, nemlig den maksimalt tilladte koncentration af kvælstof, som er 15 mg/l for byområder med mellem 10 000 og 100 000 PE og 10 mg/l for byområder med over 100 000 PE, og en mindste procentvis nedbringelse af kvælstof, der skal være på mellem 70% til 80%. Kommissionen har desuden gjort gældende, at det af litra D, nr. 4, underlitra a), i bilag I til direktiv 91/271 fremgår, at rensset spildevand formodes at opfylde kravene i tabel 2 i dette bilag for så vidt angår kvælstof, hvis den årlige gennemsnitsværdi for prøverne ikke overstiger den gældende grænseværdi.
- 86 Kommissionen har gjort gældende, at Kongeriget Sverige har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 5 i direktiv 91/271, sammenholdt med dette direktivs artikel 10 og 15, for så vidt angår byområderne Borås, Skoghall, Habo og Töreboda.

- 87 Hvad for det første angår byområdet Borås, hvis rensningsanlæg har en spildevandsrensningskapacitet på henholdsvis 110 000 og 150 000 PE, har Kommissionen anført, at det af Kongeriget Sveriges besvarelse af den begrundede udtalelse fremgår, at det tidligere rensningsanlæg, hvis drift blev bragt til ophør den 28. maj 2018, ikke opfyldte kravene i direktiv 91/271, men at det nye anlæg har opfyldt disse krav siden den 17. september 2018.
- 88 Kommissionen har gjort gældende, at den oversigt over resultaterne for kvælstofkoncentrationer, som Kongeriget Sverige har fremlagt, ikke gør det muligt at fastslå, hvilke resultater der hidrører fra hvilket rensningsanlæg, og at den nævnte oversigt under alle omstændigheder viser, at kravene i direktiv 91/271 vedrørende de maksimale koncentrationstværdier for kvælstof ikke var overholdt i perioden fra den 1. november 2017 til den 31. oktober 2018. I løbet af denne periode på et år var den årlige gennemsnitsværdi for prøverne nemlig 18 mg/l, mens grænseværdien er 10 mg/l.
- 89 Hvad for det andet angår byområdet Skoghall, hvis rensningsanlæg har en spildevandsrensningskapacitet på henholdsvis 5 457 og 15 000 PE, har Kommissionen gjort gældende, at det af besvarelsen af den begrundede udtalelse fremgår, at grænseværdien for kvælstofkoncentrationen i et af de to rensningsanlæg blev oversteget i løbet af den periode på 12 måneder, der forløb fra den 9. november 2017 til den 6. november 2018, hvilket ikke er blevet bestridt af Kongeriget Sverige. I denne henseende har Kommissionen anført, at den årlige gennemsnitsværdi for prøverne var 17 mg/l, mens grænseværdien er 15 mg/l.
- 90 Hvad for det tredje angår byområdet Habo, hvis rensningsanlæg har en spildevandsrensningskapacitet på 17 000 PE, har Kommissionen anført, at der kun blev fjernet 33% kvælstof i det nævnte anlæg, og at Kongeriget Sverige ikke på nogen måde har underbygget sit argument om, at der skete en nedbringelse af kvælstof med 78-87% på strækningen mellem Habo og Østersøen. Ifølge Kommissionen gør modellen *Hydrological Predictions for the Environment* (hydrologiske prognoser for miljøet, herefter »HYPE-modellen«) det ikke muligt at afgøre, om byområdet Habo opfylder eller ikke opfylder kravene i direktiv 91/271. Det fremgår af HYPE-modellen, at der sker en nedbringelse af kvælstof i alle søer og vandløb på strækningen mellem Habo og Østersøen på 87%, før spildevandet når frem til det følsomme kystområde. Det fremgår i øvrigt af en officiel erklæring fra Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (herefter »SMHI«), at den samlede nedbringelse af kvælstof, som ligeledes tager hensyn til naturligt forekommende retention, udgør 91%.
- 91 Kommissionen har imidlertid gjort gældende, at det af Kongeriget Sveriges besvarelse af den begrundede udtalelse fremgår, dels at den årlige gennemsnitsværdi for nedbringelse af den kvælstofkoncentration, der er konstateret i rensningsanlægget i Habo, kun er 32%, dels at det nævnte rensningsanlæg desuden ikke er udstyret til at foretage rensning for kvælstof. Kommissionen er af den opfattelse, at selv om Kongeriget Sverige har henvist til HYPE-modellen, har det ikke fremlagt de relevante oplysninger, som gør det muligt at kontrollere de anførte data, hvilket indebærer, at nedbringelsen af kvælstof i Habo efter denne institutions opfattelse er på 32%, idet den mindste procentvise nedbringelse skal ligge på mellem 70% og 80%.
- 92 Hvad for det fjerde angår byområdet Töreboda, hvis rensningsanlæg har en spildevandsrensningskapacitet på 35 500 PE, har Kommissionen gjort gældende, at det af Kongeriget Sveriges besvarelse af den begrundede udtalelse fremgår, at denne medlemsstat har hævdet, at kravene med hensyn til koncentrationen af BOD5 var opfyldt. Kongeriget Sverige har i det væsentlige af de samme grunde som dem, der er anført vedrørende byområdet Habo, endvidere gjort gældende, at den nedbringelse af kvælstofkoncentrationen, der blev foretaget i rensningsanlægget

i Töreboda, var på 43%, idet denne procentsats udgjorde 71%, når der blev taget hensyn til den naturligt forekommende retention, som sker inden spildevandet når frem til de følsomme kystområder.

- 93 Kommissionen har anført, at det af den nævnte besvarelse fremgår, at der blev udtaget 50 prøver med henblik på at kontrollere koncentrationen af BOD5 i rensningsanlægget i Töreboda mellem den 8. november 2017 og den 6. november 2018. Der blev efter denne institutions opfattelse imidlertid ikke udtaget prøver af det tilledte og det afledte spildevand mellem den 8. november 2017 og den 3. januar 2018, hvilket indebærer, at der for denne periode ikke blev givet oplysninger om nedbringelsen, og at kontrolkravene i litra D, nr. 3, i bilag I til direktiv 91/271 ikke var opfyldt.
- 94 Kommissionen har endvidere gjort gældende, at 18 prøver indeholdt en koncentration, som oversteg den maksimale koncentration på 25 mg/l, idet det maksimalt tilladte antal prøver, der ikke opfylder kravene, var 5, og at denne grænseværdi var overskredet med mere end 100% i 3 prøver. Eftersom dette byområde ikke opfyldte de krav, der følger af artikel 4 i direktiv 91/271, opfyldte det heller ikke kravene i dette direktivs artikel 5, som fastsætter en forpligtelse til at foretage en mere vidtgående rensning for rensningsanlæg med over 10 000 PE.
- 95 Hvad angår nedbringelsen af kvælstofkoncentrationen har Kommissionen gjort gældende, at det af Kongeriget Sveriges besvarelse af den begrundede udtalelse fremgår, dels at den årlige gennemsnitsværdi for nedbringelsen af kvælstof i rensningsanlægget var på 43%, idet den mindste procentvise nedbringelse skal ligge på mellem 70% og 80%, dels at det nævnte rensningsanlæg ikke er udstyret til at foretage rensning for kvælstof. Kommissionen har anført, at den ikke har modtaget nogen oplysninger, der gør det muligt at kontrollere de oplysninger, som Kongeriget Sverige har meddelt, eller de oplysninger, der vedrører tiden efter 2013.
- 96 Indledningsvis har Kongeriget Sverige af de samme grunde som dem, der er anført i forbindelse med klagepunktet om tilsidesættelse af de forpligtelser, der følger af artikel 4 i direktiv 91/271, sammenholdt med dette direktivs artikel 10 og 15, bestridt Kommissionens argument om, at tilsidesættelse af artikel 15 medfører tilsidesættelse af dette direktivs artikel 5 og 10.
- 97 Hvad for det første angår byområdet Borås er Kongeriget Sverige af den opfattelse, at Kommissionens argumentation, hvorefter det ikke er muligt at identificere det rensningsanlæg, som de resultater, der henvises til, vedrører, ikke kan tages til følge. Det fremgår nemlig af denne medlemsstats besvarelse af den begrundede udtalelse, at rensningsanlægget i Gässlösa var i drift indtil den 28. maj 2018, og at anlægget i Sobacken blev taget i drift fra denne dato. I denne henseende har Kongeriget Sverige anført, at kvælstofkoncentrationen i det spildevand, som blev udledt fra dette anlæg, i perioden fra den 28. maj 2018 til den 9. maj 2019 var lavere end den gennemsnitlige årlige grænseværdi på 10 mg/l, hvilket indebærer, at det nævnte anlæg opfyldte kravene i direktiv 91/271.
- 98 Hvad for det andet angår byområdet Skoghall, der gør brug af to rensningsanlæg, har Kongeriget Sverige gjort gældende, at de prøver, der blev udtaget fra anlægget i Sättersviken, viste en kvælstofkoncentration på 17 mg/l på grund af vanskeligheder, der var forårsaget af smeltevand i kombination med en lang periode med lave temperaturer. Der blev imidlertid truffet foranstaltninger for at afhjælpe dette problem, således at kvælstofkoncentrationerne i det vand, der blev udledt fra rensningsanlægget i Sättersviken, mellem den 4. juni 2018 og den 15. maj 2019, var lavere end den gennemsnitlige årlige grænseværdi på 15 mg/l.

- 99 Hvad for det tredje angår byområdet Habo har Kongeriget Sverige gjort gældende, at analysen af 26 prøver, der blev udtaget mellem den 14. november 2017 og den 13. november 2018, viste, at den procentvise nedbringelse af kvælstofmængden i rensningsanlægget i Habo i gennemsnit var på 32%. Kongeriget Sverige har imidlertid anført, at kvælstofkoncentrationen i det vand, som blev udledt fra dette rensningsanlæg, blev nedbragt med 87% som følge af naturligt forekommende retention, hvortil der i henhold til Domstolens praksis kan tages hensyn ved beregningen af nedbringelsen af kvælstofmængden.
- 100 Det fremgår nemlig af SMHI's erklæring, der er baseret på de oplysninger, som er tilgængelige på webstedet for *Sveriges lantbruksuniversitet* (herefter »SLU«), at HYPE-modellen viser, at der sker en procentvis nedbringelse af kvælstofmængden på strækningen mellem rensningsanlægget og havet med op til 87%. For så vidt som rensningsanlægget i Habo opnåede en nedbringelse af kvælstof på 32%, og den naturligt forekommende retention medførte en nedbringelse på 87%, således at den samlede retention udgjorde 91%, er Kongeriget Sverige af den opfattelse, at det opfyldte kravene i direktiv 91/271 i denne henseende.
- 101 Hvad for det fjerde angår byområdet Töreboda har Kongeriget Sverige for så vidt angår koncentrationen af BOD5 gjort gældende, at det af tabel 2 i bilag I til direktiv 91/271 fremgår, at koncentrationsværdierne og den procentvise nedbringelse finder anvendelse som alternativer. Det fremgår endvidere af tabel 3 i dette bilag, at hvis antallet af prøver, der er udtaget i et givet år, omfatter 17-28 prøver, må der højst forekomme 3 prøver, der ikke opfylder kravene. Mellem den 4. januar og den 11. oktober 2018 opfyldte 22 ud af de 23 prøver, der blev udtaget med regelmæssige mellemrum, kravene til den mindste procentvise nedbringelse, selv om det nævnte anlæg kun skulle udtage 12 prøver i løbet af dette år.
- 102 Hvad angår retention af kvælstof har Kongeriget Sverige gjort gældende, at den procentvise nedbringelse af kvælstofmængden i rensningsanlægget i Töreboda, der blev fastsat på grundlag af 54 prøver, mellem den 10. november 2017 og den 6. november 2018 var på 32%, mens den nedbringelse, der skyldtes naturligt forekommende retention, medførte en nedbringelse på 50% af denne mængde.
- 103 Det fremgår af SMHI's erklæring, som er baseret på de data, der er tilgængelige på SLU's websted, at HYPE-modellen viser, at den procentvise nedbringelse af kvælstofmængden, der naturligt forekommer på strækningen mellem rensningsanlægget og havet, er på 50%. Henset til den omstændighed, at nedbringelsen i rensningsanlægget var på 43%, udgjorde den samlede retention af kvælstof 71% i alt.

Domstolens bemærkninger

- 104 Indledningsvis bemærkes, at det skal undersøges, om der er sket tilsidesættelse af de forpligtelser, der følger af artikel 5 i direktiv 91/271, sammenholdt med dette direktivs artikel 10 og 15 samt med denne doms præmis 48-52.

– Byområdet Töreboda

- 105 Kommissionen har i det væsentlige foreholdt Kongeriget Sverige, at det har tilsidesat artikel 5 i direktiv 91/271, sammenholdt med dette direktivs artikel 10 og 15, som følge af, at rensningsanlægget i det nævnte byområde ikke opfylder kravene i det nævnte direktivs artikel 4

vedrørende koncentrationen af BOD5, hvilket bevirker, at dette rensningsanlæg a fortiori ikke opfylder de strengere krav i dette direktivs artikel 5. Kommissionen er endvidere af den opfattelse, at kravene til indholdet af kvælstof i det rensede vand heller ikke er opfyldt.

- 106 I denne henseende bemærkes for det første, at Kommissionens argument om, at tilsidesættelse af artikel 15 i direktiv 91/271 automatisk medfører tilsidesættelse af dette direktivs artikel 5, er blevet forkastet i denne doms præmis 51.
- 107 For det andet bemærkes, således som det fremgår af denne doms præmis 48-52, at artikel 5 i direktiv 91/271 ikke indeholder en henvisning til litra D i bilag I hertil, hvilket indebærer, at eftersom Kongeriget Sverige er i stand til at fremlægge en prøve, der for så vidt angår den periode, som den foreliggende sag vedrører, opfylder kravene i litra B i bilag I til dette direktiv, skal de forpligtelser, der følger af dette sidstnævnte direktivs artikel 5, anses for at være opfyldt.
- 108 Selv om det er ubestridt mellem parterne, at Kongeriget Sverige har fremlagt 50 prøver vedrørende perioden fra den 8. november 2017 til den 6. november 2018, har denne medlemsstat i denne henseende bestridt, at de 9 prøver, der i løbet af første halvår 2018 ikke opfyldte kravene, viser, at rensningsanlægget i dette byområde i utilstrækkeligt omfang nedbragte koncentrationen af BOD5.
- 109 Henset til, at den nævnte medlemsstat med henblik på at opfylde forpligtelserne i artikel 5 i direktiv 91/271 kan begrænse sig til at fremlægge en enkelt prøve, der opfylder kravene i litra B i bilag I til direktiv 91/271, er det nøjagtige antal prøver, der ikke opfylder kravene, imidlertid uden betydning for vurderingen af, om der foreligger tilsidesættelse af de forpligtelser, der følger af den nævnte artikel.
- 110 Eftersom Kommissionen ikke har bestridt, at Kongeriget Sverige har fremlagt mindst én prøve, der opfylder kravene i litra B i bilag I til direktiv 91/271, skal søgsmålet forkastes, for så vidt som det vedrører koncentrationen af BOD5 i byområdet Töreboda.
- 111 Hvad angår den procentvise nedbringelse af kvælstofmængden i spildevandet skal det bemærkes, dels at de kompetente myndigheder i henhold til artikel 5, stk. 2, i direktiv 91/271 skal træffe de nødvendige foranstaltninger, for at byspildevand, der tilledes kloaknet, for så vidt angår alle udledninger fra byområder med over 10 000 PE senest den 31. december 1998 renses mere vidtgående end beskrevet i dette direktivs artikel 4, før det udledes til følsomme områder.
- 112 I artikel 5, stk. 3 i direktiv 91/271 henvises endvidere til litra B i bilag I til dette direktiv, som indeholder en henvisning til de krav, der fremgår af tabel 2 i dette bilag. Hvad angår kvælstof er det ifølge den nævnte tabel et krav, at der enten foretages en nedbringelse, som gør det muligt at nå en grænseværdi på 15 mg/l i byområder med mellem 10 000 og 100 000 PE, eller en mindste procentvis nedbringelse på 70-80%.
- 113 Domstolen har således allerede fastslået, at ingen bestemmelse i direktiv 91/271 er til hinder for at anerkende den naturligt forekommende retention af kvælstof som en metode til rensning af byspildevand for kvælstof (domme af 6.10.2009, Kommissionen mod Finland, C-335/07, EU:C:2009:612, præmis 86, og Kommissionen mod Sverige, C-438/07, EU:C:2009:613, præmis 97).

- 114 Selv om Kongeriget Sverige ikke har bestridt, at rensningsanlægget i byområdet Töreboda ikke råder over særligt udstyr til at nedbringe kvælstofkoncentrationen i spildevandet og således kun fjerner ca. 43%, har denne medlemsstat i det foreliggende tilfælde anført, at der skal tages hensyn til en naturligt forekommende retention på yderligere 50%, således at kvælstoffet i spildevandet nedbringes med 71% i alt, før det når frem til de følsomme kystnære vandområder.
- 115 I denne henseende bemærkes for det første, således som generaladvokaten har anført i punkt 109 og 110 i forslaget til afgørelse, at selv om Kommissionen har anført, at Kongeriget Sverige ikke havde fremlagt relevante oplysninger, der gjorde det muligt for den at kontrollere udsagnene om naturligt forekommende retention af kvælstof, har Kommissionen hverken i den begrundede udtalelse eller i processkrifterne nævnt, hvilke måledata den havde brug for med henblik på at kunne efterprøve HYPE-modellen, hvilket indebærer, at Kongeriget Sverige ikke har været i stand til at fremlægge netop de oplysninger, som Kommissionen har anmodet om.
- 116 For det andet har Kongeriget Sverige, for så vidt som det har henvist til de data, der er tilgængelige på SLU's websted, herved konkret og detaljeret anfægtet de af Kommissionen fremlagte data og følgerne heraf (jf. analogt dom af 18.10.2012, Kommissionen mod Det Forenede Kongerige, C-301/10, EU:C:2012:633, præmis 72 og den deri nævnte retspraksis).
- 117 Under disse omstændigheder burde Kommissionen, således som generaladvokaten har anført i punkt 111 i forslaget til afgørelse, have undersøgt indholdet af de data, der var tilgængelige på det omhandlede websted, og i givet fald om nødvendigt have anmodet om en forlængelse af fristen eller en udsættelse af sagen.
- 118 Eftersom Kommissionen dels ikke klart og præcist anmodede om specifikke måledata med henblik på at efterprøve HYPE-modellen, dels ikke på overbevisende måde har været i stand til at rejse tvivl om den af Kongeriget Sverige anførte argumentation vedrørende naturligt forekommende retention af kvælstof, skal det imidlertid fastslås, at den ikke har godtgjort, at der er sket tilsidesættelse af artikel 5 i direktiv 91/271 for så vidt angår udledningen af kvælstof fra rensningsanlægget i byområdet Töreboda.
- 119 Under disse omstændigheder skal det fastslås, at traktatbrudssøgsmålet skal forkastes for så vidt angår byområdet Töreboda.

– *Byområdet Borås*

- 120 Hvad angår byområdet Borås skal det undersøges, om der er sket tilsidesættelse af de forpligtelser vedrørende grænseværdier og nedbringelse af kvælstofkoncentrationen i spildevand, som er nævnt i artikel 5 i direktiv 91/271, sammenholdt med dette direktivs artikel 10 og 15 samt med denne doms præmis 111-113.
- 121 I det foreliggende tilfælde skal det konstateres, således som generaladvokaten har anført i punkt 95 -97 i forslaget til afgørelse, at selv om Kongeriget Sverige på grund af udskiftningen af det tidligere rensningsanlæg i dette byområde den 28. maj 2018 oprindeligt meddelte en årlig gennemsnitsværdi for kvælstofkoncentrationen på 18 mg/l for de to anlæg, forholder det sig ikke desto mindre således, at denne medlemsstat i sit svarskrift har fremlagt yderligere data fra prøver, der blev indsamlet mellem den 28. maj 2018 og den 5. september 2019, og som viser et årligt gennemsnit på 9 mg/l og en gennemsnitlig nedbringelse på 70% af kvælstofkoncentrationen.

- 122 Som det fremgår af denne doms præmis 58 og 59, kan der, eftersom den i den begrundede udtalelse fastsatte frist var den 8. januar 2019, ikke tages hensyn til, om kravene i direktiv 91/271 er blevet opfyldt efter denne dato.
- 123 Når dette er sagt, skal det, eftersom Kommissionens argument om, at tilsidesættelse af artikel 15 i direktiv 91/271 automatisk medfører tilsidesættelse af dette direktivs artikel 5, er blevet forkastet i denne doms præmis 51, og eftersom Kongeriget Sverige har fremlagt prøver, der opfylder kravene i det nævnte direktiv for så vidt angår perioden fra den 28. maj 2018 til den 8. januar 2019, fastslås, at rensningsanlægget i byområdet Borås opfyldte de krav, der er fastsat i samme direktivs artikel 5 og 10, på denne sidstnævnte dato.
- 124 Under disse omstændigheder skal det fastslås, at traktatbrudssøgsmålet skal forkastes for så vidt angår byområdet Borås.

– *Byområdet Skoghall*

- 125 Hvad angår byområdet Skoghall skal det undersøges, om der er sket tilsidesættelse af de forpligtelser vedrørende grænseværdier og nedbringelse af kvælstofkoncentrationen i spildevand, som er nævnt i artikel 5 i direktiv 91/271, sammenholdt med dette direktivs artikel 10 og 15 samt med denne doms præmis 111-113.
- 126 Selv om Kongeriget Sverige har anerkendt, at kvælstofkoncentrationen i det vand, der renses i et af rensningsanlæggene i det nævnte byområde, i perioden fra den 9. november 2017 til den 6. november 2018 havde en årlig gennemsnitsværdi på 17 mg/l, således som generaladvokaten har anført i punkt 102 og 103 i forslaget til afgørelse, forholder det sig i det foreliggende tilfælde ikke desto mindre således, at denne medlemsstat i sit svarskrift har fremlagt yderligere data fra de prøver, der blev indsamlet mellem den 6. april 2018 og den 15. maj 2019, og som viser et årligt gennemsnit på 12 mg/l og en gennemsnitlig nedbringelse på 73% af kvælstofkoncentrationen.
- 127 Som det fremgår af denne doms præmis 58 og 59, kan der, eftersom den i den begrundede udtalelse fastsatte frist var den 8. januar 2019, ikke tages hensyn til, om kravene i direktiv 91/271 er blevet opfyldt efter denne dato.
- 128 Når dette er sagt, skal det, eftersom Kommissionens argument om, at tilsidesættelse af artikel 15 i direktiv 91/271 automatisk medfører tilsidesættelse af dette direktivs artikel 5, er blevet forkastet i denne doms præmis 51, og eftersom Kongeriget Sverige har fremlagt prøver, der opfylder kravene i det nævnte direktiv for så vidt angår perioden fra den 6. april 2018 til den 8. januar 2019, fastslås, at rensningsanlægget i byområdet Skoghall opfyldte de krav, der er fastsat i samme direktivs artikel 5 og 10, på denne sidstnævnte dato.
- 129 Under disse omstændigheder skal det fastslås, at traktatbrudssøgsmålet skal forkastes for så vidt angår byområdet Skoghall.

– *Byområdet Habo*

- 130 Hvad angår byområdet Habo skal det undersøges, om der er sket tilsidesættelse af de forpligtelser vedrørende grænseværdier og nedbringelse af kvælstofkoncentrationen i spildevand, som er nævnt i artikel 5 i direktiv 91/271, sammenholdt med dette direktivs artikel 10 og 15 samt med denne doms præmis 111-113.

- 131 Selv om Kongeriget Sverige ikke har bestridt, at rensningsanlægget i byområdet Habo ikke råder over særligt udstyr til at nedbringe kvælstofkoncentrationen i spildevand, og således kun fjerner ca. 30% heraf, hvilket fører til et årligt gennemsnit på 40 mg/l, har denne medlemsstat i det foreliggende tilfælde anført, at der skal tages hensyn til en naturligt forekommende retention på yderligere 87%, således at kvælstoffet i spildevandet nedbringes med 91% i alt, før det når frem til de følsomme kystnære vandområder.
- 132 I denne henseende bemærkes for det første, således som generaladvokaten har anført i punkt 109 og 110 i forslaget til afgørelse, at selv om Kommissionen har anført, at Kongeriget Sverige ikke havde fremlagt relevante oplysninger, der gjorde det muligt for den at kontrollere denne medlemsstats udsagn om naturligt forekommende retention af kvælstof, har Kommissionen hverken i den begrundede udtalelse eller under retsforhandlingerne præcist angivet, hvilke måledata den havde brug for med henblik på at kunne efterprøve HYPE-modellen, hvilket indebærer, at Kongeriget Sverige ikke har været i stand til at fremlægge netop de oplysninger, som Kommissionen har anmodet om.
- 133 For det andet henviste Kongeriget Sverige, således som det fremgår af punkt 110 og 111 i det nævnte forslag til afgørelse, til de data, der er tilgængelige på SLU's websted, og Kommissionen burde derfor have undersøgt indholdet af disse data, der var tilgængelige på det nævnte websted, og i givet fald om nødvendigt have anmodet om en forlængelse af fristen eller en udsættelse af sagen.
- 134 Eftersom Kommissionen imidlertid dels ikke klart og præcist anmodede om specifikke måledata med henblik på at efterprøve HYPE-modellen, dels ikke på overbevisende måde har været i stand til at rejse tvivl om den af Kongeriget Sverige anførte argumentation vedrørende naturligt forekommende retention af kvælstof, skal det fastslås, at den ikke har godtgjort, at der er sket tilsidesættelse af artikel 5 i direktiv 91/271 for så vidt angår udledningen af kvælstof i byområdet Habo.
- 135 Under disse omstændigheder skal det fastslås, at traktatbrudssøgsmålet skal forkastes for så vidt angår byområdet Habo.

Det tredje klagepunkt om tilsidesættelse af de forpligtelser, der påhviler Kongeriget Sverige i henhold til artikel 4, stk. 3, TEU

Parternes argumentation

- 136 Kommissionen har gjort gældende, at Kongeriget Sverige har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 4, stk. 3, TEU, idet denne medlemsstat har undladt at meddele Kommissionen de relevante oplysninger vedrørende byområderne Habo og Töreboda, således at denne institution havde mulighed for at efterprøve de af Kongeriget Sverige fremførte argumenter med hensyn til de tilsidesættelser, som denne medlemsstat foreholdes for så vidt angår disse to byområder.
- 137 I denne henseende har Kommissionen gjort gældende, at det ikke er tilstrækkeligt, at en medlemsstat fremsætter rene postulater uden at give denne institution midlerne til at efterprøve rigtigheden heraf. Kommissionen har således gjort gældende, at selv om Kongeriget Sverige har anført, at HYPE-modellen, der anvendes i forbindelse med beregningen af retention af kvælstof,

er baseret på faktiske måledata, har denne institution ikke modtaget oplysninger fra denne medlemsstat om den retention, som er beregnet individuelt for hvert byområde, og den har derfor ikke kunnet foretage efterprøvelse heraf.

- 138 Nærmere bestemt har denne institution hverken været i stand til at kontrollere, om den naturligt forekommende retention af kvælstof fandt sted i det hævdede omfang, eller til at foretage en objektiv videnskabelig vurdering af rigtigheden af Kongeriget Sveriges udsagn vedrørende den måde, hvorpå procentsatsen for retention blev fastsat. I denne henseende har Kommissionen anført, at eftersom den ikke selv har undersøgelsesbeføjelser i denne henseende, kræver princippet om loyalt samarbejde, at en medlemsstat fremlægger de oplysninger, der er nødvendige for at efterprøve, om bestemmelserne i et direktiv er blevet gennemført korrekt.
- 139 I det foreliggende tilfælde stammer de data, der er blevet meddelt Kommissionen, og som SMHI's officielle erklæring er baseret på, fra en database, som ikke huses af SMHI, og som ikke indeholder oplysninger om kvælstofindholdet i vandløb for perioden efter 2013. Kommissionen har tilføjet, at heller ikke de data, der fremgår af den nævnte database, gør det muligt at fastslå, i hvilket omfang der er sket retention af kvælstof.
- 140 Kongeriget Sverige har heroverfor anført, dels at det har fremsendt relevante oplysninger, dels at sådanne oplysninger stammer fra miljøovervågningsdata, der er frit tilgængelige på SLU's websted, som i forbindelse med miljøovervågning har indsamlet data vedrørende ferskvand. SMHI anvender disse data i sit validerings- og kalibreringsarbejde.
- 141 Kongeriget Sverige har desuden gjort gældende, at såvel HYPE-modellen som de tidligere modeller, hvorpå denne model er baseret, er veldokumenteret og har været genstand for videnskabelige undersøgelser og forsøg med resultater, der er offentliggjort i flere videnskabelige undersøgelser og artikler. Denne medlemsstat har anført, at to videnskabelige undersøgelser viser, at der er tale om en pålidelig model, og har fremhævet, dels at valideringerne og kalibreringerne foretages i forhold til data, som måles af SLU, dels at de nævnte undersøgelser bekræfter, at der på SMHI's websted findes et redskab, der gør det muligt at se den gennemsnitlige forskel udtrykt i procent mellem modelværdierne og de målte data.
- 142 Desuden gav Kongeriget Sverige i sin besvarelse af åbningsskrivelsen af 28. juni 2017 detaljerede forklaringer vedrørende HYPE-modellen og fremsendte til Kommissionen SMHI's oplysninger om, hvorledes der sker transport og tab af kvælstof, og om den naturligt forekommende retention, der således i sidste ende blev opnået i Habo og Töreboda. Denne medlemsstat har derfor konkluderet, at den har gjort alt, hvad der var muligt, for at samarbejde med Kommissionen.

Domstolens bemærkninger

- 143 Det bemærkes i denne henseende, at det af fast retspraksis om bevisbyrden som led i et traktatbrudssøgsmål i medfør af artikel 258 TEUF følger, at det påhviler Kommissionen at godtgøre, at det hævdede traktatbrud foreligger. Det er Kommissionen, som skal fremføre de omstændigheder, som er nødvendige for, at Domstolen kan efterprøve, om der foreligger et traktatbrud, og Kommissionen kan ikke påberåbe sig nogen formodning herfor (dom af 14.1. 2021, Kommissionen mod Italien (Bidrag til køb af brændstoffer), C-63/19, EU:C:2021:18, præmis 74 og den deri nævnte retspraksis).

- 144 Medlemsstaterne er imidlertid i medfør af artikel 4, stk. 3, TEU forpligtede til at bistå Kommissionen ved gennemførelsen af dens opgave, som i henhold til artikel 17, stk. 1, TEU bl.a. består i at tage passende initiativer med henblik på gennemførelsen af EUF-traktatens bestemmelser og af de foranstaltninger, der vedtages af institutionerne på grundlag heraf. Der skal navnlig tages hensyn til, at når det drejer sig om at undersøge, om de nationale bestemmelser, der skal sikre effektiv gennemførelse af et direktiv, anvendes korrekt i praksis, er Kommissionen, som ikke har egne undersøgelsesbeføjelser på området, i vid udstrækning afhængig af de oplysninger, som er fremlagt af eventuelle klagere og af den pågældende medlemsstat (dom af 18.10.2012, Kommissionen mod Det Forenede Kongerige, C-301/10, EU:C:2012:633, præmis 71 og den deri nævnte retspraksis).
- 145 I det foreliggende tilfælde bemærkes, at Kongeriget Sverige har besvaret Kommissionens anmodning om at fremsende de nyeste måleresultater vedrørende nedbringelsen af kvælstof i byområderne Habo og Töreboda ved at henvise til SMHI's erklæring, hvoraf det fremgår, at denne erklæring faktisk var baseret på nyere måldata vedrørende dette kvælstofindhold, men at disse data ikke var tilgængelige på SMHI's websted, da de stammede fra en anden institutions database.
- 146 Det var imidlertid først under retsforhandlingerne for Domstolen, dvs. i svarskriftet, at Kongeriget Sverige oplyste Kommissionen om, at de nævnte oplysninger huses af SLU, og at de er frit tilgængelige på dette universitets websted.
- 147 Det bemærkes, at Kongeriget Sverige derved under den administrative procedure har givet ufuldstændige oplysninger til Kommissionen og har hindret en hensigtsmæssig gennemførelse af den foreliggende sag.
- 148 Selv om Kommissionen kritiserede manglen på konkrete data, således som generaladvokaten har anført i punkt 123 i forslaget til afgørelse, fremlagde denne medlemsstat ikke sådanne data og angav heller ikke kilden til nyere data eller en henvisning til, hvor de kunne findes på internettet. Denne undladelse har skadet Kommissionens mulighed for at forberede den foreliggende sag.
- 149 Det følger heraf, at Kongeriget Sverige har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 4, stk. 3, TEU, idet det under den administrative procedure ikke meddelte Kommissionen de oplysninger, der var nødvendige, for at denne kunne bedømme, om rensningsanlæggene i byområderne Habo og Töreboda opfyldte kravene i direktiv 91/271.
- 150 Det følger af samtlige ovenstående betragtninger, at:
- Kongeriget Sverige har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 4 i direktiv 91/271, sammenholdt med dette direktivs artikel 10, idet det ikke har sikret, at spildevand fra byområderne Lycksele, Malå og Pajala før udledningen underkastes sekundær rensning eller en tilsvarende rensning.
  - Kongeriget Sverige har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 4, stk. 3, TEU, idet det under den administrative procedure ikke meddelte Kommissionen de oplysninger, der var nødvendige for, at denne kunne bedømme, om rensningsanlæggene i byområderne Habo og Töreboda opfyldte kravene i direktiv 91/271.

Sagsomkostninger

- 151 I henhold til artikel 138, stk. 3, i Domstolens procesreglement bør Kommissionen og Kongeriget Sverige hver bære deres egne omkostninger, idet hver af parterne henholdsvis har tabt eller vundet på et eller flere punkter.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Fjerde Afdeling):

- 1) **Kongeriget Sverige har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 4 i Rådets direktiv 91/271/EØF af 21. maj 1991 om rensning af byspildevand, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1137/2008 af 22. oktober 2008, sammenholdt med artikel 10 i direktiv 91/271, som ændret ved forordning nr. 1137/2008, idet det ikke har sikret, at spildevand fra byområderne Lycksele, Malå og Pajala før udledningen underkastes sekundær rensning eller en tilsvarende rensning.**

Kongeriget Sverige har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 4, stk. 3, TEU, idet det under den administrative procedure ikke meddelte Europa-Kommissionen de oplysninger, der var nødvendige for, at denne kunne bedømme, om rensningsanlæggene i byområderne Habo og Töreboda opfyldte kravene i direktiv 91/271, som ændret ved forordning nr. 1137/2008.

- 2) **I øvrigt frifindes Kongeriget Sverige.**
- 3) **Europa-Kommissionen og Kongeriget Sverige bærer hver deres egne omkostninger.**

Underskrifter